

**Sand Life (Life 11 NAT/SE/000849):
Restaureringsplan för Natura 2000-området
Klammersbäck, SE0420238 samt delområde
Vitemölla inom Natura 2000-området Verkeåns
dalgång, SE0420075, båda i Simrishamns
kommun.**

Inledning

Restaureringsplanen beskriver vad som ska göras i naturreservatet för att nå de mål som är uppsatta inom Life + projektet Sand Life

1. SYFTE

Att:

restaurera de inom området förekommande naturtyperna som ingår i EU:s nätverk av skyddsvärda områden, Natura 2000, så att de kan nå gynnsamt tillstånd.

Syftet ska nås genom att:

- naturvårdsbränning
- störning av markskikt för att skapa ytor av bar sand
- djupgrävning i ytor av bar sand för att få upp sand med hög kalkhalt
- röja bort träd, buskar med/utan stubbrytning

2. BESKRIVNING AV OMRÅDET

2.1 Uppgifter om området

Natura 2000-område	SE0420238 samt del av SE0420075
Naturreservat	Haväng och Vitemölla strandbackar
Län:	Skåne
Kommun:	Simrishamn
Förvaltare:	Stiftelsen Skånska Landskap

2.2 Allmän beskrivning av området

Naturreseptatet Haväng och Vitemölla strandbackar består av Natura 2000-området Klammersbäck samt delar av Natura 2000-området Verkeåns dalgång.

2.2.2 Biologiska bevarandevärden

Naturreseptatet ligger vid havet strax norr om byn Vitemölla. Längs stranden löper en sandstrand med vita dyner, med enstaka martornsplantor. I mitten av naturreseptatet rinner Klammerbäck ut i havet genom en skogsklädd ravin. Söder om Klammersbäck övergår kustdynerna i en öppen gräshed med inslag av sandstäpp (6120) som sedan sluttar brant upp mot en tallplantering. Detta område av Vitemölla strandbackar är ett av Sveriges viktigaste områden för naturtypen sandstäpp. Här finns flera av sandstäppens typiska arter som sandtimotej, stor sandlilja, sandvedel, luktvädd och grådådra. Området är också livsmiljö för många sällsynta svampar som sträv jordstjärna, naveljordstjärna och fransig stjärkröksvamp.

Norr om Klammersbäck övergår kustdynerna i ett område med trädklädda dyner som sträcker sig upp i slutningen. Området håller på att växa igen med få gläntor och små områden med bar sand. Allra längst norrut ligger ytterligare ett öppet område med gräshedar och sandstäpp.

Längre inåt landet ligger Natura 2000-området Klammersbäck som är en omväxlande öppen och trädklädd betesmark som genomkorsas av Klammersbäck. Delar av betesmarken är av typen naturbetesmark och i de torraste, öppna partierna finns inslag av sandstäpp. Området är viktigt för dynglevande insekter.

Sandnejlikan, en Natura 2000-art, blommar rikligt i backarna längs kusten, främst i områden med sandstäpp. Fältpiplärkan, också en Natura 2000-art, häckar på strandbackarna längs havet med tre par (inventering 2013). Andra Natura 2000-arter som återfinns inom området är bivråk, röd glada, nattskärna, kungsfiskare och trädlärka.

2.2.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Hela kustområdet omfattas av riksintresse för kulturmiljövården. Inom två skötselområden ligger fornlämningar i form av boplatser eller gravsättning från stenålder/bronsålder/järnålder.

3. RESTAURERINGSÅTGÄRDER

3.1 Övergripande beskrivning

I hela området måste restaureringsåtgärder utföras som återställer en god bevarandestatus för de naturtyper som återfinns i området samt ökar arealen av naturtyperna grässanddyner (2330), sandstäpp (6120) och trädklädda sanddyner (2180). Det är främst en ökad igenväxning tillsammans med förändringar i pH i markskiktet som är hoten mot de biologiska värden som finns i området.

Naturreseptatet är mycket viktigt som friluftsområdet och besöksantalet är stort, främst under sommaren. I samband med utvidgning av naturreseptatet 2012 fanns stor oro bland orsbefolkning och sommarboende om att restaureringsåtgärder skulle påverka området negativt. Ett skötselråd skapades då

med förvaltarna Stiftelsen Skånska Landskap som ordförande och där närboende representerades av Vitemölla Lejeförening, Havängs Fritidsby, Havängs museiförening. Skötselrådet möts flera gånger per år och diskuterar skötselåtgärder. Man arrangerar arbetsdagar för allmänheten för att informera om planerade skötselåtgärder.

Fornlämningar får inte skadas i samband med avverkning och utkörning av virke. Vid röjningar ska röjningsmaterialet inte ligga kvar nära eller i fornlämningar. Eldning får aldrig ske i närheten av fornlämningar då det kan ställa till svårigheter vid en eventuell framtida utgrävning. Det finns en risk att en längre tids kraftig eldning går djup ner under markytan och förstör djupare lager av fornlämningar.

3.2 Restaureringsområden med mål och åtgärder

Delområde	Areal (ha)
A	9,3
B	3,3
C	23,1
D	1,5
E	10,9

Delområde A

Beskrivning:

Slänt ned som sluttar från öppen betesmark ned mot sanddynsområden längs stranden norr om Klammersbäck. Slänten är idag trädklädd med marktäcke av lavar, mossor och gräs.

Restaureringsmål:

En slänt med mosaik av öppna gläntor med bar sand, gamla knotiga tallar och enstaka trädgångar.

Åtgärder:

Avverkning av träd med stubbrytning för att skapa gläntor i slänten. Viss grävning i slänten för att få fram bar sand. Gamla träd med "kjolar" sparas. En del träd får ligga kvar i området som död ved men stubbar och majoriteten av träd och grenar tas bort.

Delområde B

Beskrivning:

Ett område mellan den trädklädda branten och stranden som sakta håller på att växa igen. Genom området löper en stig.

Restaureringsmål:

En trädklädd sanddyn med gamla, knotiga tallar, öppna gläntor med kontakt mellan stig och hav, enstaka solgropar.

Åtgärder:

Röja fram de gamla, knotiga tallarna genom att ta bort rakvuxna tallar och buskar. Röja fram solgropar och ett fåtal gläntor så man får kontakt med havet från stigen. Gräva fram bar sand i ett antal solgropar där marktäcket grävs ned och ren sand läggs ovanpå. Röja bort vresros.

Delområde CBeskrivning:

Längs stranden löper ett område med vita dyner som delvis är bevuxna med sandrör och strandråg. Vresros växer i mindre ytor. Innanför breder en torr hed/grå dyn ut sig blandat med ytor med sandstappsvegetation. Heden övergår i en sluttning som avslutas i norr av en planterad tallskog.

Hotet mot de biologiska värdena i delområdet är igenväxning och minskad andel bar sand.

I områdets norra del (uppe i sluttningen) ligger en mindre fornlämning (rester av boplatz från stenålder/bronsålder/järnålder).

Restaureringsmål:

En öppen sandmark med rik örtvegetation. Arealen med sandstapp har ökat och även andelen bar sand. I området längs havet finns dungar och enstaka gamla tallträd blandat med solgropar med bar sand.

Åtgärder:

Ryckning och röjning av tallplantor och unga träd. Björk tas upp med rötterna. Naturvårdsbränning för att minska inslag av gräs och mossor. Omgrävning för att få bort vegetation och skapa mindre sandblottor med kalkrik sand.

Inga skötselåtgärder förutom avverkning av tall och buskar kommer ske i området med fornlämningar.

Delområde DBeskrivning:

Del av den trädklädda betesmark som utgör Natura 2000-området Klammersbäck. I sluttningen som vetter som söder finns inslag av sandstapp.

Restaureringsmål:

Ökad andel sandstapp med ytor med bar sand.

Åtgärder:

Röjning av björnbär, träd och buskar. Omgrävning av mindre sandblottor för att få upp kalkrik sand. Grävning sker i närheten av ytor med sandstappsvegetation.

Delområde EBeskrivning:

Del av den trädklädda betesmark som utgör Natura 2000-området Klammersbäck. Området består av gräsmarkssanddyner med små inslag av sandstappsvegetation.

I området ligger tre mindre fornlämningar (rester av boplatz samt gravsten från stenålder/bronsålder/järnålder).

Restaureringsmål:

Betesmark med glest trädskikt, nedbetad grässvål med mindre sandblottor och inslag av sandstärpsvegetation.

Åtgärder:

Röjning av igenväxning i form av björnbär, buskar och mindre träd. Gräva mindre sandblottor för att få fram kalkrik sand och öka arealen bar sand i betesmarken.

4. ARBETSGÅNG**Period 1 (augusti 2012 – september 2014)**

Planering av arbete samt uppföljning. Informationsmöten med allmänhet. Samråd med förvaltarna Stiftelsen Skånska Landskap och det skötselråd som bildats för naturreservatet.

Period 2 (oktober 2014 – december 2017)

Skötselåtgärder enligt beskrivning i område A-e.

Period 3 (januari 2018 – juli 2018)

Enstaka röjningar och naturvårdsbränning kan ske under 2018. Uppföljning av skötselåtgärder i form av inventeringar och flygfotoanalyser.

5. INFORMATION

- Information ges till Stiftelsen Skånska Landskap som förvaltar området samt skötselrådet för naturreservatet.
- Arbets- och informationsdagar tillsammans med skötselrådet (minst 3 st.) för närboende och besökare.
- Fältvandringar som visar på områdets värden och de åtgärder som görs i området
- Informationsskyltar vid ingångar till området
- Hemsida där information om restaureringsåtgärder läggs ut kontinuerligt.

6. UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Digitala foton tas före och efter restaureringsåtgärderna

Inom Sand Life sker uppföljning av habitat och arter före och efter restaureringsåtgärder. Efter projektets avslutade kommer fortsatt uppföljning ske genom basinventeringen och resultaten rapporteras till EU.

Länsstyrelserna i Halland, Skåne och Kalmar ansvarar för att uppföljning efter projektets slut sker inom respektive län

7. SKÖTSEL EFTER RESTAURERING

När restaureringen slutförts återgår allt ansvar för fortsatt skötsel till förvaltarna Stiftelsen Skånska Landskap som i samråd med Länsstyrelsen Skåne sköter området enligt skötselplanen för naturreservatet Haväng och Vitemölla strandbackar.

Fortsatt röjning och naturvårdsbränning kommer vara nödvändig för att hålla både de öppna sandmarkerna och det trädklädda sanddynslandskap öppna med stor andel bar sand. I områden med sandstappsvegetation krävs kontinuerlig omrörning.

Bilaga 1. Karta över naturreservatet Haväng och Vitemölla strandbackar med skötselområden (blå markering). Naturreservatet ingår i Natura 2000-områdena Klammersbäck samt Verkeåns dalgång.

Områden med fornlämningar är markerade i orange.

Den röda linjen markerar gräns för Natura 2000.

0 250 500 1 000 Meters

